

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA

**POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU DRŽAVNOG PRORAČUNA
REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRVO POLUGODIŠTE 2023. GODINE**

- VODIČ ZA GRAĐANE -

rujan 2023.

* Nacrt prijedloga polugodišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za prvo polugodište 2023. godine usvojen je na 253. sjednici Vlade Republike Hrvatske održane 27. rujna 2023. Prijedlog je upućen Hrvatskom Saboru radi donošenja.

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U PRVOM POLUGODIŠTU 2023. GODINE

Usprkos izazovnim gospodarskim okolnostima, hrvatsko gospodarstvo bilježi rast koji je među najvišim u europodručju. Međugodišnje povećanje realnog BDP-a u prvom polugodištu 2023. iznosilo je 2,7%. U prvoj polovici 2023. zabilježen je realni međugodišnji rast prometa u trgovini na malo od 1,7% te pad obujma industrijske proizvodnje od 0,8%, dok su građevinski radovi u istom razdoblju povećani za 3,3% na međugodišnjoj razini. U sektoru turizma zabilježen je međugodišnji rast broja turističkih noćenja od 10,5%. Istovremeno, podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ukazuju na povoljne trendove na tržištu rada u prvom polugodištu ove godine. Prvo polugodište 2023. obilježeno je i slabljenjem inflatornih pritisaka te nastavkom zaoštravanja monetarnih politika velikog broja središnjih banaka. Prosječna inflacija potrošačkih cijena iznosila je 9,9%. Likvidnost domaćeg finansijskog sustava zadržala se na vrlo visokim razinama.

OSNOVNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI REPUBLIKE HRVATSKE

Tablica 1: Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2023.						2023.			2023.		
	I	II	III	IV	V	VI	I - III	IV - VI	I - VI			
Bruto domaći proizvod, % godišnja promjena, realno	-	-	-	-	-	-	2,8	2,7	2,7			
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	12,7	12,0	10,7	8,9	7,9	7,6	11,8	8,1	9,9			
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	-2,8	-1,7	-0,8	-3,5	1,2	2,4	-1,7	0,1	-0,8			
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	1,1	0,4	-1,1	4,2	3,0	2,3	0,1	3,1	1,7			
Indeks obujma građevinskih radova, % godišnja promjena	3,8	4,1	3,1	1,1	3,8	3,8	3,6	2,9	3,3			
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	19,1	14,3	21,0	20,4	30,7	0,9	18,4	9,8	10,5			
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	7,2	6,9	6,5	6,1	5,6	5,6	6,9	5,8	6,3			
Izvoz roba, % godišnja promjena ¹	12,7	7,0	21,9	-3,0	-5,7	-11,7	14,4	-7,0	2,8			
Uvoz roba, % godišnja promjena ¹	17,1	8,7	-0,7	-8,7	-2,6	-9,1	7,2	-6,8	-0,3			
Inozemni dug, milijuni EUR ²	57.716,1	58.055,8	58.188,6	58.170,3	57.764,3		58.032,1	57.764,3	57.764,3			

¹ Prvi rezultati za lipanj.

² Podaci do svibnja

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

¹ Online Vacancy Index (OVI) mjeseci je indeks online oglasa slobodnih radnih mesta razvijen na Ekonomskom institutu, Zagreb u suradnji s portalom

U prvom polugodištu 2023. zabilježeno je međugodišnje povećanje **realnog BDP-a** od 2,7%. Pritom je u prvom tromjesečju ostvaren realni međugodišnji rast od 2,8%, koji je potom neznatno usporio na 2,7% u drugom tromjesečju 2023. Blago snažniji doprinos kretanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2023. došao je od rasta domaće potražnje, iako je i neto inozemna potražnja pozitivno pridonijela. Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći doprinos povećanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2023. ostvaren je od smanjenja uvoza roba i usluga od 2,3%. Povećanju realnog BDP-a pozitivno je pridonio i međugodišnji rast potrošnje kućanstava od 1,8%, dok je blagi pozitivan doprinos stigao i od međugodišnjeg povećanja bruto investicija u fiksni kapital od 3,5%, rasta državne potrošnje od 1,2% te izvoza roba i usluga od 1,0%.

Promatrano s proizvodne strane, u prvom polugodištu 2023. zabilježen je rast **bruto dodane vrijednosti** od 2,4%. Pritom je najveći pozitivan doprinos ostvaren od povećanja bruto dodane vrijednosti uslužnom sektoru, a posebno u finansijskim djelatnostima i osiguranju (+17,3%) te stručnim, znanstvenim, tehničkim, administrativnim i pomoćnim uslugama (+9,9%). Pozitivan doprinos dao je i međugodišnji rast građevinarstva (+2,7%).

Podaci za prvo polugodište 2023. ukazuju na nastavak povoljnih kretanja na **tržištu rada**. Naime, u prvih šest mjeseci ove godine nastavljen je rast sezonski prilagođenog broja osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), uz istovremeno smanjenje sezonski prilagođenog broja nezaposlenih registriranih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Promatrano na međugodišnjoj razini, prosječan broj registriranih nezaposlenih iznosio je 109 tisuća te je smanjen za 9,3% u usporedbi s istim razdobljem 2022., dok je broj osiguranika HZMO-a porastao za 2,4% na međugodišnjoj razini. Nadalje, tijekom prve polovice 2023. potražnja za radom (mjerena pomoću OVI¹ indeksa) se nalazila na najvišim razinama od kada postoje podaci (od 2005. godine).

Prosječna mjesечna bruto plaća u prvom polugodištu 2023. iznosila je 1.547 EUR te je nominalno povećana 13,5%, a realno 3,3%, dok je prosječna mjesечna neto plaća

MojPosao. Svrha indeksa je pružanje pravovremenih informacija o trenutnom stanju potražnje za radom.

iznosila 1.123 EUR i zabilježila nominalni rast od 11,9% te realni rast od 1,8% u odnosu na isto razdoblje 2022.

Prosječna **inflacija potrošačkih cijena** iznosila je 9,9%. Rastu potrošačkih cijena najviše je pridonio međugodišnji rast cijena hrane i bezalkoholnih pića od 16,2%. Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe komponente energija te hrana, piće i duhan, u prvom polugodištu 2023. se bilježi međugodišnji porast preostalih komponenti od 8,9%.

Prvo polugodište 2023. obilježeno je nastavkom zaoštravanja monetarnih politika velikog broja središnjih banaka, uključujući one iz najrazvijenijih zemalja. Likvidnost domaćeg finansijskog sustava zadržala se na vrlo visokim razinama.

Prema preliminarnim podacima, u prvom tromjesečju 2023. zabilježen je **negativan saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja** u iznosu od 1,9 milijardi EUR, što je poboljšanje salda za 600 milijuna EUR u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Promatramo li posljednja četiri tromjesečja, ostvaren je pozitivan saldo tekućeg i kapitalnog računa platne bilance u iznosu od 1,8% BDP-a, odnosno 0,8 postotnih bodova više nego u cijeloj 2022. godini.

U prvih pet mjeseci 2023. godine nastavljeno je povećanje inozemne zaduženosti RH na međugodišnjoj razini. Prema posljednje dostupnim podacima, u svibnju 2023. bruto inozemni dug iznosio je 57,8 milijardi EUR. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, bruto inozemni dug zabilježio je rast od 7 milijardi EUR. Najveći doprinos njegovom međugodišnjem povećanju došao je od rasta duga središnje banke. Izraženo relativno, bruto inozemni dug krajem svibnja iznosio je 81,2% BDP-a, što predstavlja smanjenje od 0,2 postotna boda na međugodišnjoj razini.

PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Ukupni prihodi državnog proračuna u prvom polugodištu 2023. godine ostvareni su u iznosu od 13,7 milijardi eura, što čini 51,4% godišnjeg plana, a na međugodišnjoj razini bilježe rast od 30%.

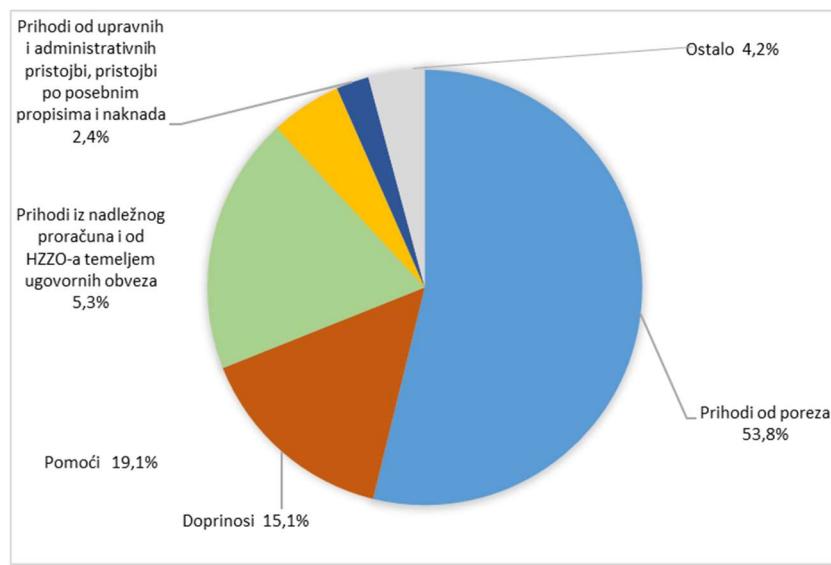
Na ostvarenje prihoda državnog proračuna u prvom polugodištu 2023. utjecala su pozitivna kretnja u gospodarstvu te cjelogodišnji fiskalni učinci provedenog poreznog rasterećenja u 2022. godini. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost koji je stupio na snagu 1. travnja 2022., propisano je smanjenje stope PDV-a s 25% na 5% odnosno 13% za određena dobra i usluge. Tako se na 5% smanjuje PDV za dječju hranu, ulja, maslac, meso i ribu, povrće voće, jaja, gnojivo, životinjsku hranu te ulaznice za sportska i kulturna događanja. Trajno se proširuje primjena snižene stope PDV-a od 13% za isporuku prirodnog plina i grijanja iz toplinskih stanica, ogrjev, pelet, briquet i sječku te menstrualne potrepštine. K tome, u razdoblju od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023. isporuka plina obračunava se po stopi PDV-a od 5%. Jesenskim paketom mjera za zaštitu od porasta cijena predloženo je i da se po stopi PDV-a od 5% oporezuje isporuka grijanja iz toplinskih stanica, uključujući i naknade vezane uz tu isporuku te isporuka ogrjevnog drva, peleta, brijeta i sječke do 31. ožujka 2023. Osim toga, po stopi PDV-a od 0% oporezuje se i isporuka i ugradnja solarnih ploča na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade.

Značajan učinak na prihode proračuna imalo je i povlačenje sredstva iz EU fondova, odnosno korištenje sredstava iz Fonda solidarnosti u svrhu sanacije šteta od potresa te iz Mechanizma za oporavak i otpornost, koja se usmjeravaju za jačanje oporavka i otpornosti gospodarstva kroz razvojne, strateške i reformske projekte.

Prihodi poslovanja ostvareni su u iznosu od 13,6 milijardi eura ili 51,5% godišnjeg plana. Njihova najznačajnija kategorija su porezni prihodi koji bilježe međugodišnje povećanje od 24% u odnosu na isto razdoblje 2022. i iznose 7,3 milijarde eura ili 51,5% godišnjeg plana. Na temelju dosadašnjih makroekonomskih kretanja, dinamike gospodarske aktivnosti, kao i dinamike prikupljanja pojedinih kategorija poreznih prihoda, očekuje se kako će isti biti ostvareni bolje od planiranih na razini 2023. godine.

STRUKTURA OSTVARENJA PRIHODA POSLOVANJA U PRVOM POLUGODIŠTU 2023. GODINE PREMA EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI

Grafikon 1: Struktura ostvarenja prihoda poslovanja u prvom polugodištu 2021. godine prema ekonomskoj klasifikaciji

Prihodi od poreza na dobit iznose 1,5 milijardi eura ili 77% godišnjeg plana. Istodobno, ovi prihodi bilježe međugodišnje povećanje od 71%. Rast ovih prihoda posljedica je rasta dobiti poduzetnika tijekom 2022. godine, kao i uplate jednokratnog dodatnog poreza na dobit. Naime, prihod od poreza na dobit u tekućoj godini uplaćuje se temeljem poslovanja poduzetnika prethodne godine, a do kraja lipnja ove godine u državni proračun su dodatni porez na dobit uplatili oni poduzetnici koji su ostvarili prihode veće od 39,8 milijuna eura u 2022. godini, a kojima se utvrđila oporeziva dobit u iznosu većem za 20% u odnosu na prosjek oporezive dobiti iz četiri prethodna porezna razdoblja i to u iznosu od 225,8 milijuna eura.

Prihod od poreza na dodanu vrijednost, ostvaren je u iznosu od 4,6 milijardi eura ili 47,2% godišnjeg plana, čime na međugodišnjoj razini bilježi povećanje od 18,5%. Takvo kretanje prvenstveno je rezultat rasta osobne i turističke potrošnje, koja uključuje i inflatorne učinke.

Prihodi od posebnih poreza i trošarina iznose 1 milijardu eura ili 47,1% godišnjeg plana te bilježe međugodišnje povećanje od 2,8%. Povećanje je zabilježeno uslijed oporavka gospodarske aktivnosti, a koje su rezultirale povećanjem intenziteta prometa i potrošnje pojedinih trošarinskih proizvoda. Iznosom najvažniji trošarinski oblik jest trošarina na energente i električnu energiju koji u prvih šest mjeseci ove godine iznosi 491,8 milijuna eura te bilježi blago smanjenje od 0,6 postotnih bodova na međugodišnjoj razini. Međugodišnji rast bilježe: poseban porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove (37%), trošarine na duhanske proizvode (3,9%) i poseban porez na kavu (1%). Prihodi od ostalih trošarinskih proizvoda smanjuju se na međugodišnjoj razini.

Prihodi od ostalih poreza na robu i usluge ostvareni su u iznosu od 39,1 milijun eura ili 53,1% godišnjeg plana, što je na međugodišnjoj razini povećanje od 22,3%. Ovu skupinu poreznih prihoda čine prihodi od poreza na osiguranje od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja.

Prihod od poreza na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću u prvom polugodištu 2023. iznose 35,7 milijuna eura, dok naknade za priređivanje igara na sreću u isto vrijeme iznose 94,9 milijuna eura. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine prihodi od poreza na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću bilježe povećanje od 33,4%, dok prihodi od naknada za priređivanje igara na sreću rastu za 28,8%.

Prihodi od poreza na međunarodnu trgovinu i transakcije ostvareni su u iznosu od 40,3 milijuna eura ili na razini od 49,7% godišnjeg plana te bilježe međugodišnje povećanje od 8,3%. Povećanje ove kategorije proračunskih prihoda rezultat je inflatornih učinaka.

Prihodi od doprinosa u prvom polugodištu 2023. ostvareni su u iznosu od 2,1 milijarde eura ili na razini od 47,9% godišnjeg plana odnosno bilježe međugodišnje povećanje od 12,8%. Uplaćeni prihodi od doprinosa za zapošljavanje iznose 697,9 tisuća eura. Kretanje prihoda od doprinosa rezultat je stanja na tržištu rada, odnosno rasta plaća i zaposlenosti.

Ukupni **prihodi od pomoći** iznose 2,6 milijardi eura, a ostvareni su na razini od 52,3% godišnjeg plana. U njihovoj strukturi najveći dio čine prihodi od pomoći međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, koji su izravno vezani uz projekte financirane iz EU proračuna. Manji dio odnosi se na pomoći od inozemnih vlada, pomoći iz drugih proračuna, pomoći od ostalih subjekata unutar općeg proračuna, pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan, pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava te prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna.

Prihodi od imovine sastoje se od prihoda od finansijske imovine, prihoda od nefinansijske imovine te prihoda od kamata na dane zajmove. Ovi prihodi u prvom polugodištu 2023. iznose 428,1 milijun eura, a ostvareni su na razini od 68% godišnjeg plana. Veći prihodi od finansijske imovine rezultat su uplate dobiti Hrvatske narodne banke u iznosu od 51,2 milijuna eura te većih prihoda po osnovi kamata na depozite po viđenju u iznosu od 33 milijuna eura. Povećanje proizlazi i iz prihoda od nefinansijske imovine kao posljedica uplate jednokratne naknade, koju su teleoperateri uplatili u državni proračun na ime prava uporabe radiofrekvencijskog spektra za mreže pokretnih komunikacija.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada ostvareni su u iznosu od 331,8 milijuna eura ili na razini od 51,5% godišnjeg plana. Pritom prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi iznose 69,4 milijuna eura ili 52,3% godišnjeg plana, dok prihodi po posebnim propisima, koji uključuju i dio namjenskih prihoda proračunskih korisnika, iznose 262,4 milijuna eura ili 51,3% godišnjeg plana. Na međugodišnjoj razini, prihodi od upravnih i

administrativnih pristojbi rastu 21%, a prihodi po posebnim propisima 18,2%.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga ostvareni su u iznosu od 80,4 milijuna eura ili 46,1% godišnjeg plana. Istovremeno, prihodi od donacija iznosili su 7,6 milijuna eura, odnosno 42% godišnjeg plana. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija u cijelosti su vlastiti prihodi proračunskih korisnika.

Prihodi od HZZO-a temeljem ugovornih obveza u prvom polugodištu 2023. iznose 723,7 milijuna eura te su ostvareni na razini od 52,9% godišnjeg plana odnosno bilježe međugodišnji rast od 7,5%. U potpunosti se odnose na prihode državnih bolničkih ustanova.

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostali prihodi ostvareni su u iznosu od 54,5 milijuna eura ili na razini od 49% godišnjeg plana, dok u odnosu na prethodnu godinu rastu za 2,6%. Prihodi od kazni ostvareni su najviše od kazni za prekršaje u prometu, dok se preostali dio prihoda odnosi na kazne u poreznim, carinskim i deviznim prekršajima, kazne za privredne prijestupe te druge upravne mjere.

Prihodi od prodaje nefinansijske imovine u prvom polugodištu 2023. ostvareni su u iznosu od 26,8 milijuna eura, što je više nego dvostruko manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Takva kretanja rezultat su prvenstveno smanjenja prihoda od prodaje zaliha naftnih derivata, koji su u prvom polugodištu 2022. godine bili izuzetno visoki. U strukturi prihoda od prodaje nefinansijske imovine, najveći dio odnosi se na prihode od prodaje proizvedene dugotrajne imovine, odnosno stambenih i poslovnih objekata, postrojenja i opreme te prijevoznih sredstava, dok se ostatak odnosi na prihode od prodaje zaliha. Manji dio čine prihodi od prodaje zemljišta.

Tablica 2: Ukupni prihodi državnog proračuna u prvom polugodištu 2022. i 2023.

000 EUR	Ostvarenje I. - VI. 2022.	Plan 2003.	Ostvarenje I. - VI. 2023.	Indeks 4=3/2	Indeks 5=3/1
	1	2	3		
UKUPNI PRIHODI					
PRIHODI POSLOVANJA					
61 Prikodi od poreza	10.521.825.391	26.607.698.420	13.674.792.915	51,4	130,0
612 Porez na dobit	10.452.230.161	26.522.000.736	13.648.016.501	51,5	130,6
614 Porez na robu i usluge	5.926.142.956	14.274.231.000	7.346.083.719	51,5	124,0
6141 Porez na dodanu vrijednost	904.111.785	2.008.639.682	1.546.253.992	77,0	171,0
6142 Porez na promet	4.984.829.464	12.184.554.115	5.759.546.948	47,3	115,5
6143 Posebni porezi i trošarine	3.841.546.121	9.649.583.344	4.550.524.545	47,2	118,5
Poseban porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove	29.584	27.435	-127.845		-432,1
Poseban porez na bezalkoholna pića	1.010.777.956	2.205.541.484	1.039.392.370	47,1	102,8
61431 Trošarina na energetke i električnu energiju	55.357.588	132.078.888	75.825.164	57,4	137,0
61432 Trošarina na duhanske proizvode	494.620.982	1.025.616.449	491.796.183	48,0	99,4
61433 Trošarina na alkohol i alkoholna pića	24.733.597	57.105.129	24.118.683	42,2	97,5
61434 Trošarina na pivo	36.104.900	88.633.650	35.009.028	39,5	97,0
61435 Poseban porez na bezalkoholna pića	15.516.835	34.290.358	13.338.158	38,9	86,0
61436 Trošarina na duhanske proizvode	376.625.126	851.118.682	391.405.616	46,0	103,9
61437 Poseban porez na kavu	7.818.926	16.698.328	7.899.539	47,3	101,0
6146 Ostali porezi na robu i usluge	31.958.347	73.557.664	39.083.995	53,1	122,3
6147 Porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću	26.788.601	59.959.083	35.730.233	59,6	133,4
6148 Naknade za priređivanje igara na sreću	73.728.854	195.885.105	94.943.649	48,5	128,8
615 Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	37.186.969	81.032.203	40.280.579	49,7	108,3
616 Ostali prihodi od poreza	14.738	5.000	2.200	44,0	14,9
62 Doprinosi	1.830.365.696	4.314.677.427	2.065.011.953	47,9	112,8
622 Doprinosi za mirovinsko osiguranje	1.829.590.077	4.313.464.286	2.064.314.033	47,9	112,8
623 Doprinosi za zapošljavanje	775.618	1.213.141	697.920	57,5	90,0
63 Pomoći	1.489.775.925	4.987.271.201	2.610.777.102	52,3	175,2
64 Prikodi od imovine	119.715.345	629.162.081	428.129.217	68,0	357,6
641 Prikodi od finansijske imovine	48.357.709	240.506.540	121.462.869	50,5	251,2
642 Prikodi od nefinansijske imovine	54.021.475	350.095.185	289.315.522	82,6	535,6
643 Prikodi od kamata za dane zajmove	17.336.161	38.560.356	17.350.826	45,0	100,1
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	279.288.153	644.538.894	331.825.710	51,5	118,8
65 Upravne i administrativne pristojbe	57.397.410	132.680.414	69.443.984	52,3	121,0
652 Prikodi po posebnim propisima	221.890.742	511.858.480	262.381.725	51,3	118,2
Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	80.328.994	192.330.882	87.979.124	45,7	109,5
661 Prikodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	72.249.430	174.238.089	80.386.074	46,1	111,3
663 Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	8.079.564	18.092.793	7.593.050	42,0	94,0
Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obaveza	673.522.957	1.368.578.476	723.720.094	52,9	107,5
68 Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	53.090.136	111.210.775	54.489.983	49,0	102,6
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANSIJSKE IMOVINE	69.595.230	85.697.684	26.776.014	31,2	38,5

RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Ukupni rashodi Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu planirani su u iznosu od **28,1 milijardu eura**, od čega rashodi poslovanja **26,1 milijardu eura**, a rashodi za nabavu nefinansijske imovine **2,0 milijarde eura**.

Izvršenje ukupnih rashoda državnog proračuna u prvom polugodištu 2023. godine iznosi **13,1 milijardu eura** što čini 46,7% planiranih rashoda za 2023. godinu. Rashodi poslovanja izvršeni su u iznosu od **12,4 milijarde eura**, odnosno 47,6% planiranih rashoda poslovanja, dok su rashodi za nabavu nefinansijske imovine izvršeni u iznosu od **700,6 milijuna eura**, odnosno 34,7% plana.

Najznačajniji rashodi u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su unutar programa Mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 3,4 milijarde eura, od čega se 3,3 milijarde eura odnosi na rashode za mirovine. Za rashode za zaposlene uključujući rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama izdvojeno je 2,5 milijardi eura.

Na rashodovnu stranu državnog proračuna u prvom polugodištu 2023. godine utjecali su troškovi vezani uz ublažavanje i saniranje posljedica rata u Ukrajini. Globalni porast cijena energenata izazvao je niz poskupljenja te je Vlada Republike Hrvatske i u 2023. godini nastavila financirati mjere za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena. Rashodi državnog proračuna za provedbu navedenih mjer u prvom polugodištu 2023. godinu izvršeni su u iznosu od 371,9 milijuna eura i uključuju isplatu jednokratnih novčanih primanja korisnicima mirovine, potpore korisnicima dječjeg doplatka, nezaposlenima, korisnicima prava u sustavu socijalne skrbi i pružateljima socijalnih usluga te u sustavu skrbi o hrvatskim braniteljima, poljoprivrednicima, prijevoznicima, studentima i studenskim centrima. Uz navedeno, subvencionirane su i krajnje cijene plina kućanstvima i mikro, malim i srednjim poduzetnicima, dana je potpora poduzećima za tranziciju na energetski i resursno učinkovito gospodarstvo, podmirene su naknade za energente, uvećana je naknada za ugroženog kupca energenata te je osigurana dostatna količina plina.

Za troškove nastale uslijed prihvata i zbrinjavanja izbjeglica iz Ukrajine (trošak financiranja smještaja i prehrane, zdravstvene zaštite, prijevoda s hrvatskog na ukrajinski jezik, trošak obrazovanja i sl.) u prvom polugodištu 2023. godine izdvojeno je 16,7 milijuna eura, dok je 1,0 milijun eura utrošen za ostale troškove povezane sa saniranjem posljedica narušavanja sigurnosne situacije u Europi zbog agresije na Ukrajinu.

Troškovi povezani uz sanaciju posljedica katastrofe uzrokovane potresima koji su 2020. godine pogodili Republiku Hrvatsku i to potres na području Grada Zagreba, Krapinsko-

zagorske županije i Zagrebačke županije iz ožujka 2020. i potres na području Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke i Karlovačke županije iz prosinca 2020. u prvom polugodištu 2023. godine iznosi su 1,1 milijardu eura rashoda. Za sanaciju štete uzrokovane potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije utrošen je iznos od 717,5 milijuna eura, dok je za sanaciju štete uzrokovane potresom na području Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke i Karlovačke županije iz prosinca 2020. utrošeno 430,0 milijuna eura.

Rashodi financirani iz fondova Europske unije u promatranom razdoblju izvršeni su u iznosu od 2,3 milijarde eura. Uzveši u obzir i izdatke državnog proračuna, rashodi i izdaci financirani iz fondova Europske unije izvršeni su u iznosu od 2,4 milijarde eura odnosno 47,8% planiranih sredstava.

Ukupni rashodi državnog proračuna u prvom polugodištu 2023. veći su za 2,1 milijardu eura ili 19,3% u odnosu na isto razdoblje 2022. godine. Na povećanje rashoda utjecalo je veće izvršenje rashoda utrošenih za sanaciju šteta od potresa u iznosu od 1,0 milijardu eura u odnosu na isto razdoblje 2022. godine te troškovi vezani uz provedbu mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena u iznosu od 371,9 milijuna eura. Povećano je izvršenje rashoda za isplatu mirovina i mirovinskih primanja za 394,9 milijuna eura prvenstveno radi usklađivanja mirovina ostvarenih prema općim i posebnim propisima i prenesenog kumuliranog učinka promjene broja i strukture korisnika mirovina te radi izmjena i dopuna Zakona o mirovinskem osiguranju. Rashodi za zaposlene (uključujući rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama) povećani su u iznosu od 267,7 milijuna eura, što je rezultat pune primjene kolektivnih ugovora te drugih propisa kojima se reguliraju plaće zaposlenika u državnim i javnim službama.

U prvom polugodištu 2023. rashodi financirani iz fondova Europske unije veći su za 1,1 milijardu eura u odnosu na isto razdoblje 2022. godine, što je rezultat većeg evidentiranja rashoda financiranih iz Fonda solidarnosti Europske unije i iz Mechanizma za oporavak i otpornost.

Tablica 3: Rashodi državnog proračuna

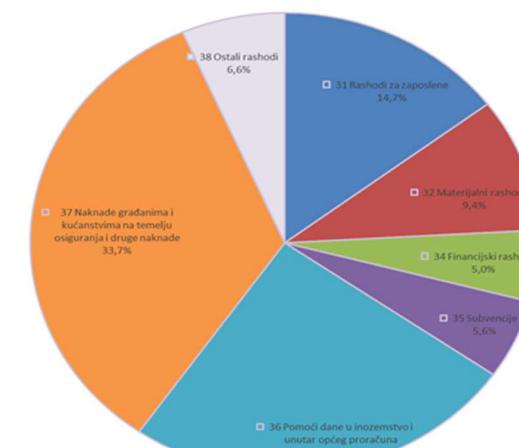
(u eurima)	Izvršenje I-VI 2022.	Plan 2023.	Izvršenje I-VI 2023.	Indeks I-VI 2023./I-VI 2022.	Indeks I-VI 2023./P2023.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
UKUPNI RASHODI	10.986.008.071	28.086.533.658	13.109.264.975	119,3	46,7
3 Rashodi poslovanja	10.567.446.729	26.067.555.493	12.408.698.640	117,4	47,6
4 Rashodi za nabavu nefinansijske imovine	418.561.342	2.018.978.165	700.566.334	167,4	34,7

Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u iznosu od 12,4 milijarde eura, odnosno 47,6% planiranih sredstava te su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećani za 17,4%.

U strukturi rashoda poslovanja najveći udio od 33,7% čine naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, a slijede pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna s udjelom od 25,0% te rashodi za zaposlene s udjelom od 14,7%.

Grafikon 2: Struktura izvršenja rashoda poslovanja u prvom polugodištu 2023. godine po skupinama rashoda ekonomске klasifikacije

Tablica 4: Rashodi poslovanja u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Izvršenje I-VI 2022.	Plan 2023.	Izvršenje I- VI 2023.	Indeks I-VI 2023./I-VI 2022.	Indeks I-VI 2023./P2023
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
3 Rashodi poslovanja	10.567.446.729	26.067.555.493	12.408.698.640	117,4	47,6
31 Rashodi za zaposlene	1.635.023.144	3.779.067.788	1.823.082.508	111,5	48,2
32 Materijalni rashodi	1.093.335.555	2.734.005.308	1.169.109.014	106,9	42,8
34 Financijski rashodi	620.109.491	1.040.433.159	621.409.241	100,2	59,7
35 Subvencije	559.180.787	1.707.985.821	692.020.397	123,8	40,5
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	2.534.370.838	6.480.521.114	3.101.293.268	122,4	47,9
37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	3.607.204.892	8.535.467.853	4.195.683.712	116,0	49,0
38 Ostali rashodi	518.222.022	1.790.094.852	816.120.504	157,5	45,8

Rashodi za zaposlene u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u iznosu od **1,8 milijarde eura**, što predstavlja 48,2% planiranih rashoda za zaposlene. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećani su za 11,5% odnosno 188,1 milijuna eura. Rashodi za zaposlene u osnovnim i srednjim školama, koji se od 2020. godine iskazuju u okviru skupine 36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u iznosu od 718,9 milijuna eura. Uključivanjem navedenog iznosa u ukupne rashode za zaposlene, isti su u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni u iznosu od **2,5 milijardi eura**, što je 49,2% planiranog iznosa.

U odnosu na isto razdoblje prethodne godine rashodi za zaposlene (uključujući rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama) povećani su za 267,7 milijuna eura, odnosno 11,8%. Navedeno povećanje je najvećim dijelom rezultat pune primjene kolektivnih ugovora te drugih propisa kojima se reguliraju plaće zaposlenika u državnim i javnim službama.

Materijalni rashodi prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u iznosu od **1,2 milijarde eura**, što predstavlja 42,8% planiranih sredstava. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećani su za 75,8 milijuna eura, odnosno 6,9% prvenstveno radi povećanja rashoda za usluge.

Tablica 5: Materijalni rashodi u 2022. i 2023. godini

(u eurima)	Izvršenje I-VI 2022.	Plan 2023.	Izvršenje I-VI 2023.	Indeks I-VI 2023./ I-VI 2022.	Indeks I-VI 2023./ P2023.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
32 Materijalni rashodi	1.093.335.555	2.734.005.306	1.169.109.014	106,9	42,8
321 Naknade troškova zaposlenima	84.319.779	212.257.278	96.508.525	114,5	45,5
322 Rashodi za materijal i energiju	512.819.269	927.294.505	478.435.506	93,3	51,6
323 Rashodi za usluge	436.754.088	1.444.304.049	530.554.574	121,5	36,7
324 Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	4.674.492	14.104.005	5.056.180	108,2	35,8
329 Ostali nespecifikirani rashodi poslovanja	54.767.927	136.045.469	58.554.228	106,9	43,0

Finacijski rashodi u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u iznosu od 621,4 milijuna eura, što predstavlja 59,7% planiranih rashoda za 2023. godinu te su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći za 0,2%.

Rashodi za subvencije u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u iznosu od 621,4 milijuna eura, što predstavlja 59,7% planiranih rashoda za 2023. godinu te su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći za 0,2%.

Najznačajniji iznos subvencija u prvom polugodištu 2023. godine isplaćen je unutar resora Ministarstva poljoprivrede u ukupnom iznosu od 423,4 milijuna eura i to najvećim dijelom unutar **programa Poljoprivreda i Ruralni razvoj** za koje je izdvojeno **420,7 milijuna eura**. U okviru programa Poljoprivreda izdvojeno je 205,2 milijuna eura, od čega je 183,0 milijuna eura financirano iz fondova Europske unije, dok je 22,2 milijuna eura financirano iz nacionalnih sredstava. Unutar navedenog programa najvećim dijelom isplaćuju se subvencije za izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima, izravna plaćanja u poljoprivredi i mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda te izvanredna pomoći proizvođačima zbog elementarnih nepogoda i nepovoljnih događaja. Za program Ruralni razvoj u prvom polugodištu 2023. godine plaćeno je 215,5 milijuna eura, od čega 190,2 milijuna eura iz fondova Europske unije i 25,3 milijuna eura iz nacionalnih sredstava. Program Ruralni razvoj, osim na ovoj skupini rashoda, planira se i izvršava i na ostalim skupinama rashoda i izdataka. U prvom polugodištu 2023. godine je ukupno za program Ruralni razvoj (sve skupine rashoda) izdvojeno 300,8 milijuna eura, od čega je 261,8 milijuna eura financirano iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Subvencije isplaćene u resoru **Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja** izvršene su u iznosu od **103,8 milijuna eura**. Za provedbu programa Razvoj energetskog sustava

i gospodarenja ugljikovodicima u prvom polugodištu 2023. godine utrošeno je 85,5 milijuna eura, od čega 7,2 milijuna eura za osiguranje dostačne količine plina u skladištu PSP Okoli i 78,3 milijuna eura za podmirenje naknada za energete.

U resoru **Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike** unutar programa **Aktivna politika tržišta rada** u prvom polugodištu 2023. godine isplaćeno je **50,6 milijuna eura** subvencija. Od navedenog iznosa, za provedbu tekućeg projekta OP Europski socijalni fond plus (ESF+) 2021.-2027., unutar kojeg se provode podprojekti Mjere aktivne politike zapošljavanja i Mjere aktivne politike zapošljavanja za mlade, utrošeno je 33,0 milijuna eura, dok je za olakšice i poticaje pri zapošljavanju osoba s invaliditetom utrošeno 8,7 milijuna eura subvencija.

Subvencije isplaćene u resoru **Ministarstva mora, prometa i infrastrukture** u prvom polugodištu 2023. godine izvršene su u iznosu od **61,6 milijuna eura**. Za poticanje redovitih pomorskih putničkih i brzobrodskih linija utrošeno je 22,1 milijun eura, dok je za provedbu ugovora o koncesijama (Bina-Istra, autocesta Zagreb - Macelj) utrošeno 22,6 milijuna eura. Nadalje, za očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) doznačeno je 11,1 milijun eura.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna izvršene su u prvom polugodištu 2023. godine u iznosu od **3,1 milijardu eura**, odnosno 47,9% planiranih sredstava.

Najveći iznos rashoda u ovoj skupini odnosi se na **rashode za zaposlene osnovnih i srednjih škola** koji su u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni u ukupnom iznosu od **718,9 milijuna eura**. Za **transfer proračunskih sredstava Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje** izdvojeno je **355,3 milijuna eura**. Za doprinos Republike Hrvatske proračunu Europske unije izdvojeno je 348,8 milijuna eura.

U prvom polugodištu 2023. godine za pripadajući dio naknade u cijeni goriva Hrvatskim cestama d.o.o., Hrvatskim autocestama d.o.o. i HŽ Infrastrukturi d.o.o. doznačeno je 286,4 milijuna eura. Za upravljanje, organizaciju i regulaciju željezničkog prometa te poticanje željezničkog putničkog prijevoza izdvojeno je 94,3 milijuna eura.

Za dodatna sredstva izravnanja za decentralizirane funkcije izdvojeno je **106,2 milijuna eura**, dok je **132,7 milijuna eura** izdvojeno za **fiskalno izravnanje jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave** sukladno članku 33. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu (Narodne novine, br. 145/22 i 63/23).

Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u prvom polugodištu 2023. godine izvršene su u iznosu od **4,2 milijarde eura**, što predstavlja 49,0% planiranih sredstava, a u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine povećane su za 578,5 milijuna eura, odnosno 16,0%.

Najveći iznos rashoda u ovoj skupini odnosi se na program **Mirovine i mirovinska primanja** koji je izvršen u iznosu od **3,4 milijarde eura**, od čega su rashodi za mirovine izvršeni u iznosu od 3,3 milijarde eura. Iz izvora financiranja 11 Opći prihodi i primici rashodi za mirovine izvršeni su u iznosu od 1,3 milijarde eura, od čega se na mirovine ostvarene prema posebnim propisima odnosi 467,6 milijuna eura, a na mirovine ostvarene prema općem propisu 839,8 milijuna eura. Rashodi za mirovine financirani iz izvora financiranja 21 Doprinosi za mirovinsko osiguranje iznose 2,0 milijarde eura. Dodatno je unutar navedenog programa u prvom polugodištu 2023. godine isplaćeno jednokratno primanje korisnicima mirovinskih primanja radi ublažavanja posljedica rasta troškova života u iznosu od 57,3 milijuna eura.

Naknade u socijalnoj skrbi izvršene su u iznosu od 293,0 milijuna eura i to najvećim dijelom za isplatu osobne invalidnine 73,1 milijun eura, za doplatak za pomoći i njegu 43,1 milijun eura, zajamčene minimalne naknade 33,6 milijuna eura, status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja 27,1 milijun eura, jednokratne naknade 29,9 milijuna eura, naknade za ugroženog kupca energenta 21,0 milijun eura te za naknade za smještaj u udomiciteljsku obitelj 15,6 milijuna eura. Rashodi za isplatu nacionalne naknade za starije

osobe, koja se prema Zakonu o nacionalnoj naknadi za starije osobe (Narodne novine, br. 62/20) isplaćuje od 1. siječnja 2021., izvršeni su u iznosu od 4,7 milijuna eura.

Naknade za nezaposlene u prvom polugodištu 2023. godine izvršene su u iznosu od 71,6 milijuna eura, od čega se iznos od 9,3 milijuna eura odnosi na isplatu novčanog primanja osobama prijavljenim u evidenciju nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata i rasta troškova života. Za aktivnu politiku tržišta rada, unutar ove skupine rashoda, izvršeno je 18,3 milijuna eura, od čega je 8,6 milijuna eura utrošeno za naknade korisnicima aktivne politike zapošljavanja te 4,8 milijuna eura za projekte unutar aktivnosti Unapređenje mjera zapošljavanja i pravnog okvira za moderno tržište rada i gospodarstvo budućnosti – NPOO.

Doplatak za djecu izvršen je u iznosu od 73,4 milijuna eura. Dodatno je u prvom polugodištu 2023. godine korisnicima doplatka za djecu isplaćeno jednokratno novčano primanje radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata i rasta troškova života u iznosu od 7,9 milijuna eura.

Za dodatni rodiljni, roditeljski dopust i opremu za novorođeno dijete izdvojeno je 154,8 milijuna eura. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine izdvajanja za dodatni rodiljni, roditeljski dopust i opremu za novorođeno dijete bilježe povećanje od 31,1 milijun eura.

Subvencije za stambene kredite izvršene su u iznosu od 40,4 milijuna eura, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećanje od 7,1 milijun eura.

U prvom polugodištu 2023. godine **ostali rashodi**, koji uključuju **rashode za tekuće i kapitalne donacije, kazne, penale i naknade šteta i kapitalne pomoći**, izvršeni su u iznosu od **816,1 milijun eura**, što čini 45,6% planiranih sredstava za 2023. godinu.

Najznačajniji ostali rashodi u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u okviru **Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja** i to u iznosu od **222,4 milijuna eura**, od čega je 163,3 milijuna eura financirano iz sredstava Europske unije. Za program Upravljanje gospodarstvom i održivi razvoj izdvojeno je 87,5 milijuna eura, od čega je 54,5 milijuna eura utrošeno za subvencioniranje krajnje cijene plina te 31,7 milijuna eura za projekte u okviru Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. (potprojekti vezani za gospodarenje otpadom i energetiku te vodno gospodarstvo). Za program Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda izvršeno je 58,1 milijun eura, dok je za program Jačanje konkurentnosti gospodarstva kroz učinkovito korištenje EU sredstava iz fondova Europske unije izdvojeno ukupno 55,6 milijuna eura.

Na pozicijama **Ministarstva kulture i medija**, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je **212,4 milijuna eura**, od čega je 202,0 milijuna eura izdvojeno za Programe zaštite i očuvanja kulturne baštine.

Na pozicijama **Ministarstva poljoprivrede**, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je **89,4 milijuna eura**. Za program Ruralni razvoj izdvojeno je 60,7 milijuna eura, dok je za program Ribarstvo u prvom polugodištu 2023. godine izdvojeno 25,1 milijun eura.

Nadalje, na pozicijama **Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike**, unutar ove kategorije rashoda, izvršeno je **51,9 milijuna eura**. Za program Podizanje kvalitete i dostupnosti socijalne skrbi izdvojeno je 34,8 milijuna eura, od čega je 29,4 milijuna eura financirano iz fondova Europske unije. U okviru navedenog programa najznačajnija sredstva dodjeljuju se za potprojekt Zaželi - program zapošljavanja žena kojim se omogućava uključivanje žena u nepovoljnem položaju na tržište rada te prevenciju prerane institucionalizacije i poboljšavanje kvalitete života krajnjih korisnika, osoba u starijoj životnoj dobi, osoba u nepovoljnem položaju ili osoba s invaliditetom pružajući im podršku u svakodnevnom životu te za potprojekt Unapređivanje infrastrukture za pružanje socijalnih usluga u zajednici kao podrška procesu deinstutucionalizacije. Za program Socijalno osnaživanje osoba s invaliditetom izdvojeno je 10,7 milijuna eura u okviru kojeg se dodjeljuju finansijske potpore za programe i projekte usmjerene djeci s teškoćama i odraslim osobama s invaliditetom.

Nadalje, na pozicijama **Ministarstva mora, prometa i infrastrukture** unutar ove kategorije rashoda izvršeno je **39,0 milijuna eura**, od čega za program Pripreme i provedbe projekata sufinanciranih sredstvima fondova EU 21,9 milijuna eura. Unutar navedenog programa najznačajnija sredstva izdvojena su za potprojekte Nabava autobusa za pružanje usluga javnog gradskog prijevoza i Unaprjeđenje lučke infrastrukture u funkciji obalnog linjskog pomorskog prometa. Za program Razvoj i sigurnost kopnenog prometa u prvom polugodištu 2023. godine izdvojeno je 10,6 milijuna eura, dok je za program Razvoj sustava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka te zaštite okoliša od onečišćenja s pomorskih objekata izdvojeno 4,2 milijuna eura.

Na pozicijama **Ministarstva znanosti i obrazovanja** unutar ove kategorije rashoda izvršeno je **38,1 milijun eura**, od čega 14,1 milijun eura za program Visoko obrazovanje u okviru kojeg se sufinanciraju smještaj i prehrana studenata, 14,3 milijuna eura za program Razvoj odgojno obrazovnog sustava te 8,8 milijuna eura za programe Osnovnoškolsko i Srednjoškolsko obrazovanje.

Rashodi za nabavu nefinansijske imovine u prvom polugodištu 2023. godine izvršeni su u iznosu od **700,6 milijuna eura**, a u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine povećani su za 282,0 milijuna eura, odnosno 67,4%.

Unutar ove kategorije rashoda, najznačajniji iznos od **512,4 milijuna eura** odnosi se na **rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine**, od čega za:

- postrojenja i opremu 263,4 milijuna eura i to prvenstveno unutar razdjela Ministarstva obrane za plaćanje obveze prema ugovoru za nabavu višenamjenskog borbenog aviona u iznosu od 168,4 milijuna eura te
- građevinske objekte 221,6 milijuna eura i to prvenstveno unutar razdjela Ministarstva znanosti i obrazovanja za obnovu infrastrukture i opreme oštećene u potresu sveučilišta i veleučilišta te javnih instituta u

iznosu od 134,7 milijuna eura, 15,6 milijuna eura za investicije u zdravstvenu infrastrukturu te 14,7 milijuna eura za kapitalna ulaganja kod lučkih uprava.

Za rashode za dodatna ulaganja na nefinansijskoj imovini utrošeno je 169,5 milijuna eura, od čega je 168,8 milijuna eura utrošeno za dodatna ulaganja na građevinskim objektima. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine sredstva izdvojena za dodatna ulaganja na građevinskim objektima povećana su za 145,7 milijuna eura, što je prvenstveno rezultat sanacije štete od potresa.

Uzimajući u obzir dinamiku i visinu izvršenih rashoda u prvom polugodištu 2023. godine te izvjesne dodatne troškove koji se prvenstveno odnose na novi sveobuhvatni paket mjeri Vlade Republike Hrvatske za zaštitu od inflacije najugroženijih skupina u društvu te troškove za sanaciju posljedica olujnog nevremena, procjenjuje se da će do kraja 2023. godine u državnom proračunu na pojedinim skupinama rashoda biti potrebno osigurati dodatna sredstva.

Osim spomenutih troškova, dodatna sredstva do kraja 2023. godine osigurat će se i za rashode za zaposlene, a koji uključuju i rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama, radi učinaka pune primjene kolektivnih ugovora te dodataka na plaće za službenike u državnim i javnim službama koji su se počeli primjenjivati u drugom dijelu godine.

Do kraja 2023. godine dodatna sredstva osigurat će se u okviru skupine naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, točnije u okviru programa Mirovine i mirovinska primanja, budući je tijekom godine došlo do usklađenja mirovina i to po stopama od 5,37% od 1. siječnja 2023. te dodatnih 8,42% (najveća stopa usklađenja mirovina od 1. siječnja 1999.) od 1. srpnja 2023. godine.

Također, dinamika izvršenja rashoda u državnom proračunu u prvih šest mjeseci 2023. godine ukazuje da će se na skupinama materijalni rashodi, subvencije te rashodi za nabavu nefinansijske imovine ostvariti određene uštede. Spomenute uštede planiraju se preraspodijeliti na pozicije na kojima se očekuju nedostatna sredstva, dok će se preostali nedostatni iznos osigurati izmjenama i dopunama državnog proračuna za 2023. godinu.

IZVRŠENJE RASHODA PO IZVORIMA FINANCIRANJA

Tablica 6: Izvršenje rashoda po izvorima financiranja

Izvori financiranja (u eurima)	Izvršenje I-VI 2023.
U K U P N O	13.109.264.974,64
1 Opći prihodi i primici	7.491.700.522,99
2 Doprinosi za obvezna osiguranja	2.064.314.033,13
3 Vlastiti prihodi	81.056.794,59
4 Prihodi za posebne namjene	976.365.791,78
5 Pomoći	2.467.769.741,97
6 Donacije	6.662.558,13
7 Prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja	10.093.062,07
8 Namjenski primici od zaduzivanja	11.302.469,98

Od ukupno izvršenih rashoda u iznosu od 13,1 milijardu eura, u prvom polugodištu 2023. godine, najveći iznos od 7,5 milijardi eura financirano je iz izvora Opći prihodi i primici, dok su rashodi financirani iz izvora financiranja Doprinosi izvršeni u iznosu od 2,1 milijardu eura.

U prvom polugodištu 2023. godine iz izvora Pomoći financirano je 2,5 milijardi eura rashoda, od čega je 2,3 milijarde eura financirano iz fondova Europske unije (Fond solidarnosti Europske unije 1,1 milijardu eura, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj 262,0 milijuna eura, Europski fond za regionalni razvoj 248,0 milijuna eura, Kohezijski fond 235,7 milijuna eura, Europski socijalni fond 136,2 milijuna eura, Europski poljoprivredni jamstveni fond 183,6 milijuna eura, Mechanizam za oporavak i otpornost 140,3 milijuna eura, itd.).

Iz fondova Europske unije, osim rashoda, financirani su i izdaci u ukupnom iznosu od 68,9 milijuna eura, od čega se 54,0 milijuna eura odnosi na program Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva.

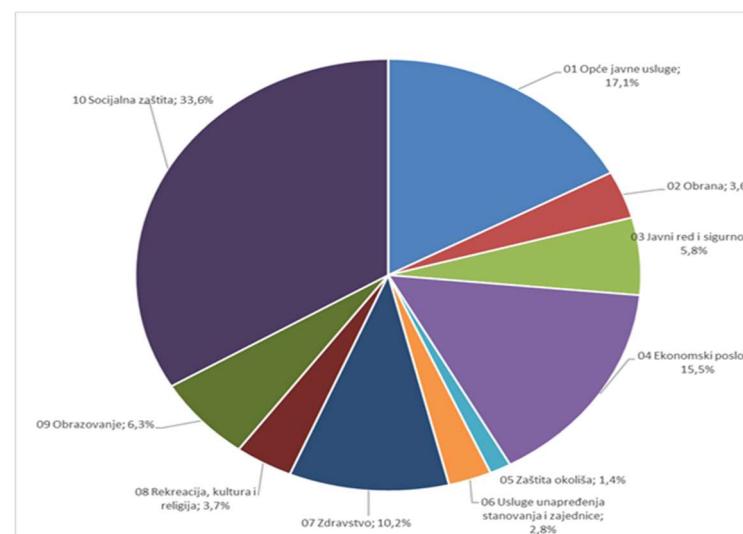
Rashodi financirani iz izvora Prihodi za posebne namjene izvršeni su u iznosu od 976,4 milijuna eura. U okviru navedenog izvora financiranja najveći iznos rashoda od 926,7 milijuna eura financirano je iz podizvora financiranja Ostali prihodi za posebne namjene. Iz podizvora financiranja Prihodi od igara na sreću financirano je 48,8 milijuna eura rashoda.

RASHODI PO FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI

S ciljem povećanja transparentnosti korištenja proračunskih sredstava prema namjeni, u nastavku se u okviru polugodišnjeg izještaja o izvršenju državnog proračuna daje prikaz rashoda po funkcijskoj klasifikaciji. Brojčane oznake i nazivi funkcijskih klasifikacija preuzeti su iz međunarodne klasifikacije funkcija države (COFOG) Ujedinjenih naroda – Klasifikacija rashoda u skladu s namjenom.

U prvom polugodištu 2023. godine najveći udio rashoda državnog proračuna prema funkcijskoj klasifikaciji odnosi se na socijalnu zaštitu 33,6%, nakon čega slijede rashodi za opće javne usluge 17,1%.

Grafikon 3: Rashodi po funkcijskoj klasifikaciji

IZVRŠENJE FINANCIJSKIH PLANOVA IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA

Izvanproračunski korisnici državnog proračuna su:

- Centar za restrukturiranje i prodaju
- Hrvatska agencija za osiguranje depozita
- Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
- Hrvatske autoceste
- Hrvatske ceste
- Hrvatske vode
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- HŽ Infrastruktura
- HŽ Putnički prijevoz

Izvanproračunski korisnici državnog proračuna u prvom polugodištu 2023. ostvarili su prihode u iznosu od 3,8 milijardi eura, dok izvršenje rashoda iznosi 3,5 milijardi eura.

UKUPNI MANJAK/VIŠAK OPĆEG PRORAČUNA

<i>mil. EUR</i>	<i>I. - VI. 2022.</i>	<i>Plan 2023.</i>	<i>I. - VI. 2023.</i>
Ukupni manjak/višak, državni proračun	-464	-1.479	566
% BDP-a	-0,7	-2,0	0,8
Ukupni manjak/višak, izvanproračunski korisnici	157	170	306
% BDP-a	0,2	0,2	0,4
Ukupni manjak/višak, jedinice lokalne države	287	295	236
% BDP-a	0,4	0,4	0,3
Ukupni manjak/višak općeg proračuna	-20	-1.013	1.108
% BDP-a	0,0	-1,4	1,5

Napomena: U promatranom razdoblju 2023. obuhvaćeno je svih 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U skladu s ostvarenim prihodima i izvršenim rashodima, u prvom polugodištu 2023. godine **opći proračun prema nacionalnoj metodologiji** ostvario je višak u iznosu od 1,1 milijarde eura ili 1,5% BDP-a. Pritom je **višak državnog proračuna** iznosio 566 milijuna eura ili 0,8% BDP-a. **Izvanproračunski korisnici državnog proračuna** ostvarili su višak od 306 milijuna eura ili 0,4% BDP-a, dok su **jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te županijske uprave za ceste** zabilježile višak od 236 milijuna eura ili 0,3% BDP-a.